

Солотвина. Саме для цього й було збудовано **Вишківський замок**, який зараз знаходиться у селі Вишково на кордоні з Румунією та **Хустський замок**, знаменитий тим, що був знищений блискавкою, яка потрапила у порохову вежу.

Ще одним замком Закарпаття є найпівнічніший на території Європи замок Тамплієрів, відомий нині як **Середнянський замок**. Після його збудування тут певний період хазяйнували лицарі ордену тамплієрів і за однією з легенд саме у цьому замку ними сховано священний Грааль.[1,с.46]

Що стосується різноманітності призначення замків, то окрім типових королівських замків, до яких можна віднести відомі **Ужгородський** та **Мукачівський замок «Паланок»**, у Закарпатті є кілька оригінальних лицарських замків. Це – **Квасівський** та **Бронецький** замки. Їх у так званий «період смут» збудували невідомі лицарі, які вели розбійницький спосіб життя і у стінах власного замку ховалися від переслідувань з боку держави та помсти з боку пограбованих.

Замки Закарпаття знамениті також своєю архітектурою. Ось, на прикладі **Невицького замку** можна вивчати замкову архітектуру. Тут збереглися і вежа ронделла, і вежі донжон та барбакан.

На даний час Закарпатські замки знайшли своє нове призначення: стали музеями, картинними галереями, туристичними родзинками краю, майданчиками для театральних постановок та музичних концертів.[2,с11]

Закарпаття має усі можливості та умови для розвитку замкового туризму в цьому регіоні. Слід зазначити, що роботи для покращення умов, якості обслуговування є однозначно багато, але поруч із цим йдуть складові успіху розвитку цього напрямку в регіоні – це збереженість природних ландшафтів, доступність місцевості, вигідна інфраструктура, цікаві туристичні місця та об'єкти, імідж області. Потенціал замкового туризму цього краю багатий і його слід розвивати. На найближче майбутнє потрібно звернути увагу на налагодження конкурентоспроможного ринку послуг шляхом модернізації наявної відпочинкової інфраструктури та поширення малих форм рекреації.

Список використаних джерел

1. *Замки Західної України : Путівник / упоряд. В. Томчук. – Львів : Арт, 2014. – 96 с.*
2. *Туристичне Закарпаття : журнал – 2016. 25 травня(№5). – 20 с.*

Світлана КРАМАРЧУК

канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародного бізнесу і туризму Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАМКОВОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Замковий туризм в Україні по праву являється важливою та прибутковою частиною у загальній туристичній індустрії країни. Це є історико-архітектурна спадщина батьківщини, яка відіграє не останню роль у вихованні патріотичного духу нашого народу. Проте на сьогодні в нашій країні багато

історико-культурних об'єктів недостатньо розцінюються як ефективні туристичні ресурси, значна кількість визначних пам'яток історії не включено у туристичні маршрути [1].

Розвинуті західні країни Європи давно відмітили економічний ефект від збільшення попиту на ринку туризму своєї країни, пов'язаний із активізацією відвідуваності історичних замкових споруд. Дані споруди в цих країнах взято під охорону держави і приведено у належний вигляд.

Таким чином, з огляду на передовий досвід, думається, що використання історичних замків України в туристичній діяльності при належній їх реставрації та приведенні до відповідного порядку, а також при використанні ефективної реклами, може дати значний як соціальний, так і економічний ефект для країни в цілому.

Отже, Україні вкрай важливо сьогодні повернутися до проблем збереження власної історико-архітектурної спадщини. Актуальність цієї проблеми визначається ще й тим, що ряд історичних замків на сучасному етапі перебуває у дуже занедбаному стані. Так, на сьогодні, в Україні нараховується близько 125 замків. Поряд з цим, не обстеженими й взятими під охорону держави залишаються ще близько 150 фортифікацій чи їх руїн.

Згідно закону «Про охорону культурної спадщини», всі пам'ятки, що перебувають на державному обліку, повинні бути занесені в реєстр з присвоєнням категорії національного або місцевого значення. До цього вони мають статус «щойно виявленого об'єкту культурної спадщини» і охороняються державою. Власники зобов'язані утримувати пам'ятку у належному стані, проводити ремонтні роботи, захищати від руйнування, зберігаючи при цьому її автентичність. Вони не можуть самовільно змінювати призначення пам'ятки чи розміщувати на ній без дозволу рекламу. Крім того, забороняється провадити діяльність, яка створює загрозу для пам'ятки [2].

І хоча Україна має вагомні ресурси для перспектив щодо зайняття конкурентної позиції на досить прибутковому європейському ринку замкового туризму, виникають актуальні питання:

- чому в Україні на сьогодні руйнується більше історичних пам'яток аніж відновлюється?
- що необхідно зробити, щоб історичні замки стали прибутковими?
- яким чином зберегти культурну спадщину за наявності нестачі бюджетних коштів?

Для відповіді на дані питання та вирішення всіх вищенаведених проблем, з нашої точки зору, потрібно:

- здійснити на державному рівні повний перелік та структурування історико-архітектурних пам'яток;
- розробити дієвий механізм обліку та контролю історичних замків;
- дослідити, проаналізувати та використати прийнятний іноземний досвід в даній галузі діяльності;
- сформуванню на державному рівні ефективну систему управління, зберігання та відновлення туристичних ресурсів;
- розвивати інфраструктуру всередині та на прилеглий території пам'ятки архітектури (при цьому дбаючи про її збереження та не змінюючи зовнішнього вигляду), для кращого приваблення туристів, що дасть відповідний комерційний ефект.

Отож, володіючи таким вагомим туристичним потенціалом, при умові його відновлення, збереження та ефективного використання, наша країна має реальні можливості зайняти відповідне місце на європейському ринку замкового туризму.

Список використаних джерел

1. Бордун О.Ю. *Стан і перспективи замкового туризму в контексті стратегічного розвитку туристичної галузі західного регіону України* / О.Ю. Бордун, С.В. Білоус // *Економіка. Управління. Інновації.* – 2010. – № 2 (4) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http : // tourlib.net/statti_ukr/bordun2.htm](http://tourlib.net/statti_ukr/bordun2.htm).

2. Закон України «Про охорону культурної спадщини» № 1805-III // *Режим доступу:*<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.

Тетяна КРОХМАЛЬНА
Національний заповідник
«Замки Тернопілля»
м. Збараж

ТЕРЕБОВЛЯНСЬКИЙ ЗАМОК – КНЯЗІВСЬКА ТВЕРДИНЯ ПОДІЛЛЯ

Тернопілля або ж найсхідніша частина історичної Галичини – один з найважливіших регіонів України. Тут розміщувалися осередки князівств за часів Київської Русі, за часів Галицько-Волинського князівства Теревовль був одним з його головних міст, а за часів Корони Польської та Речі Посполитої Тернопілля стало одним з найважливіших форпостів супроти татарських навал та турецької агресії. На даний час, в Тернопільській області збереглося близько 25 руїн замків та палаців, і в тому числі і Теревовлянський замок, який водночас є одним з найстаріших населених пунктів області і перша письмова згадка про який припадає на 1097 рік.

Новизна даного дослідження полягає у збагаченні, та примноженні матеріалів з історії будівництва теревовлянського замку, а також у поглибленні знань з краєзнавства Тернопілля, як одного з напрямків вивчення історії України.

Теребовля – одне з найстаріших міст на західноукраїнських землях. Перша згадка про Теребовлю зустрічається в Іпатієвському літописі під 1097 роком, але на ту пору це вже було зорганізоване і сильно укріплене місто, а водночас і столиця окремого Теревовлянського князівства. Щодо виникнення цієї назви існує кілька версій [1.с.233].

Згідно з першою, вона походить від давньослов'янського імені Теревислав. Польський історик ХІХ ст. Лелевель пов'язує даний топонім з дакійським поселенням Тріфульйон, що ймовірно було засноване в І ст. н.е. на цій території.

Найбільш вірогідною є версія, згідно з якою назва міста походить від давньоруського слова «теревити» – розчищати, викорчовувати, що вперше зустрічається в «Повісті минулих літ» під 1014роком.: «И рече Володимирь: теревите путь и мости мостите».

Зразу чотири міста згадуються у Літописі Руському під 1211 роком, коли на території Західного Поділля діяв князь краківський Лешко (Лесьцько) Білий.